

A szakember szerint nem kell félni a génmódosítástól

Cáfolja a zöldeket a szentesi kandidátus

A szentesi piacon szembesült azzal Ledóné Darázsai Hajnalka növény-nemesítő kandidátus, hogy az emberek mit sem tudnak a génmódosított növényekről. Állítása szerint Magyarországon nem engedélyezik ezt a módszert, amelyet máshol – főleg a szántóföldi termesztésben – alkalmaznak. Azt is elmondta, hogy a géntechnológiával előállított arany rizs például A-vitamint tartalmaz.

A kandidátusi tudományos fokozatot a paprika baktériumok okozta betegségekkel szembeni ellenálló képesség kutatásával szerezte meg a szentesi Ledóné Darázsai Hajnalka 1998-ban. Jó pár éve a svájci központú multinacionális cég, a Syngenta növény-nemesítőjeként járja az országot és a világot. Marokkóban kifejezetten nemesítői kísérleteket folytat, míg Franciaországban inkább biotechnológiai témákkal foglalkozik. A szentesi tudóst a manapság sokakat érdeklő génmanipulált növényekről kérdeztük.

– Néhány héttel ezelőtt volt egy olyan élményem a szentesi piacon, hogy az egyik vevő megkérdezte az eladót: génmódosított-e a zöldség. Ezen nagyon meglepődtem, és akkor tudatosult bennem, hogy az emberek sokat hallanak a kérdéssről, de nem tudják, valójában miről van szó – mondta Darázsai Hajnalka. Azt magyarázta, hogy a zöldség-növények, például a petrezselyem nemesítése jórészt még hagyományos módszerrel történik, vagyis távol áll a mai géntechnológiától. Ám vannak olyan fajok,

SEGÍTI A BIOTERMELÉST

A génmódosítást azért végzik, hogy „olyan fehérjéket termeljenek ezek a gének, amelyek természetes úton nem kerülhetnek az adott növénybe”. Belekerülhet állatból származó gén is, amely addig a jószágban termelte a fehérjét. Ez a növény így már génmódosított. Az állatban lévő gént egyébiránt azért viszik például a kukoricába, hogy megszűntessék annak a baktérium okozta fertőzését. A bejuttatott gén termeli a fehérjét, amely aztán megöli a növényre veszélyes rovarot. Darázsai Hajnalka magyarázata szerint ennek a folyamatnak az a lényege, hogy nem kell permetezni, így a természet nem károsul a kemikáliáktól.

amelyeknél sokkal gyorsabb a fajtaváltás az egyre nagyobb hozamok elérése, a betegségekkel szembeni ellenálló képesség fokozása érdekében. Ezeknél már igyekeznek fejlettebb nemesítési technológiát alkalmazni, de még itt is többségében hagyományos – keresztezéses vagy szelekciós – módszert használnak. A biotechnológiai eljárásokhoz pedig azért fordulnak, hogy lerövidítsék a nemesítési folyamatokat.

A géntechnológiai módosítás követendő példajaként említette Darázsai Hajnalka az arany, másképpen sárga rizst, amely A-vitamint tud előállítani, amire a hagyományos fehér rizs nem képes. Az élelmiszerekből szűkölködő fejlődő országokban genetikailag módosították a rizst, és ezzel a plusztáppértékkal több millió gyermek életét menthetik meg. A nemesítő azt mondta: valószínű, hogy ő is fogyasztott már génmódosított terméket, mert a szójakészítményekben van bizonyos arányban.

A genetikailag módosított növények egyébként leginkább a szántóföldi termesztésben találhatók, vagyis az üvegházakban, fóliasátrakban nem használják ezt a módszert. A szentesi Árpád-Agrár Zrt.-nél például biológiai növényvédelmet alkalmaznak a paprika kőzetgyapotos termesztése során. Darázsai Hajnalka elmondása szerint Magyarországon különben sem lehet találni génmódosított növényeket, mert hivatalosan nem engedélyezték ezek előállítását a köztermesztésben.

BALÁZSI IRÉN

GÉNMODOSÍTÁS – VÁLTOZÓ SZABÁLYOK

A génmódosított (gm) és hagyományos növények egymás mellett termesztésének szabályozásáról még ebben a hónapban elküldi kiigazított tervezetét Brüsszelbe a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM). A koegzisztencia törvény elnevezésű jogszabály megalkotásával Magyarország arra az eshetőségre készül fel, ha az Európai Unió nyomására feloldani kényszerülne a gm-növények termesztetőségére jelenleg érvényes tilalmát.

Ledóné Darázsai Hajnalka kővetendőnek tartja az Árpád-Agrár Zrt.-nél a biológiai növényvédelmet

Fotó: Tésik Attila

Először kerültek kalapács alá hagyatékokból származó műtárgyak

Licitben nincs barátság

Telt ház volt az első hagyatéki árverésen: érdeklődők, kereskedők és gyűjtők egyaránt eljöttek

Fotó: Karnok Csaba

Igazi kincset is kínáltak az első szegedi hagyatéki árverésen vásárlók: ismeretlen festő műveként mutatták be, de aki licitálta rá, tudta, hogy a magyar festészet egyik kiválóságának alkotása. A tavaly elhunyt megyei főügyész-helyettes, Pigniczki József személyes tárgyai is kalapács alá kerültek.

Első alkalommal tartottak hagyatéki árverést vasárnap délután Szegeden, az Alsóvárosi Kultúrházban. Korábban nem volt példa arra, hogy a kalapács alá kerülő műtárgyak mindegyike elhunyt műgyűjtőktől származna. Az érdeklődés ennek megfelelően nagy volt.

Négy hagyatékból több mint száz tárgyra – festményekre, bútorokra, szőnyegekre és dísz tárgyakra – licitálhattak az érdeklődők, nyolc és fél millió forint kiáltási összértéken. Sokan nem kértek tárcsát, csak a kíváncsiság vitte őket a kultúrházba. Akik viszont licitálni is akartak, előfordult, hogy a szerencseszámukat kérték. Egy fiatal nő például viszaadta 25-öst mondván: az nem jó szám.

Az árverést a szervező Hanza-Kruger Rt. elnök-vezérigazgatója, Oláh János vezette. A legolcsóbb tételt – egy kulacsot – háromszáz forintért, a legdrágábbat – Berény Róbert Ónarcék című festményét – 650 ezer forintért kínálták. Ezek közül egyikre sem érkezett licit, mint ahogy a tárgyak többségére sem.

Bár több tucat műkincs új gazdára talált, mindössze egyetlen festményért alakult ki komoly harc. Az ismeretlen festő Női portré című alkotására 85 ezer forintról indult a licit. Két reménybeli vásárló srófolta fölfelé az árat, de amikor elértek 200

Vörös Géza Női portré című alkotásáért alakult ki a leghevesebb licitpárbaj – a kikiáltási ár ötszöröséért kelt el

Fotó: Karnok Csaba

ezer forintig, újabb érdeklődő szállt be a harcba. Végül mégis ketten maradtak, két középkorú férfi. Mindkettőjükön látszott: eltökéltek. Négy százötvenezer forintnál azonban egyikük feladta...

Mint utóbb kiderült, barátok küzdöttek a képért, amely miatt

még fél óra múlva is zsörtölődtek egymással. Aki a licitálásban alulmaradt, végül azt mondta a másiknak: „Vedd hatalmas gesztusnak, hogy lemondtam róla”.

– Egyáltalán nem ismeretlen a festő – magyarázta sokat sejtető mosollyal a győztes, miért vette meg az olajképet a kikiáltási ár

több mint ötszöröséért. – Vörös Géza egy korai alkotásáról van szó, melyet még nem szignált és nem is a rá jellemző technikával festette. A restaurálására még 50-60 ezret rá kell költeni, de így is nagyon megérte – mondta, és már csomagoltatta is a képet: csak ezért a festményért jött.

Kicsivel később ismét fizettek a pénztárban: egy szecessziós ezüst asztaldíszért, melyet a kikiáltási árnál közel 100 ezer forinttal drágábban, 305 ezerért szerzett meg egy férfi. – A lányom születésnapjára vettem, épp ma 33 éves. Sosem kapott még ilyen nagy ajándékot, de tudom, hogy ezek a századforduló dísz tárgyak tetszenek neki – mondta kifelé menet.

Szinte még az utcára sem ért ki, amikor újabb információval lettünk gazdagabbak. – Nehogy elhiggye már, hogy a lányának vette – fordult oda egy fiatal férfi. – Ez egy kereskedő. Majd jó drágán továbbadja valakinek.

Informátorunk a nevet nem árulta el, de ez az egyik árverési dívat; a licitálók nem szoktak bemutatkozni.

TIMÁR KRISZTA

SAJÁT ÖRÖKSÉGÉRE LICITÁLT

Az aukción négy hagyatékot – közöttük a tavaly elhunyt Pigniczki József személyes tárgyait – árvereztek el. A licitálók között volt a néhai Csongrád megyei főügyész-helyettes fia, Pigniczki Zoltán is, aki több mint nyolcszáz ezer forintot költött arra, hogy a hagyatékok egy részét visszaszerezze. Két másik testvérrel nem tudtak megegyezni az örökség elosztásán, így ez volt az egyetlen mód, hogy megvalósíthassa eredeti elképzelését: édesapja kisteleki tanyáján egy emlékszoba kialakítását.

Hét ember közös munkája – Az egész falu területén hallhatják őket – Helyi emberekről helyi embereknek

A teleházból sugároz Mártély rádiója, a Szóbeszéd

Egy éve szól a Szóbeszéd. Mártély kis közösségi rádiója a teleházból naponta reggel fél hét és este hat óra között sugározza műsorát. A 89,9 MHz csak két kilométeres körzetben, vagyis a falu területén fogható. Az úgynevezett kis közösségi rádiókat a teleházak szövetsége, valamint a Szabad Rádió Magyarországi Szervezete hozta létre az ORTT engedélyével.

Mártélyon hét önkéntes dolgozik a rádióban, a kiket Csernai Árpád vezet. A vajdasági Topolyáról származó férfi húsz éve foglalkozik rádiózással, tévézéssel. Az ő ötlete alapján, s a Faluvédő és Segítő Egyesület közreműködésével alakult meg 2005 májusában a Szóbeszéd.

– Mivel nagyrészt helyi emberekről szól a helyieknek, ezért lett ez a neve a rádióknak. A reggeli indulástól fél tízig zenés ébresztő szól, majd híreket mondunk. A délutáni Fülir lényege újból a zene, amit a Mártély szava követ. A hétvégék legkedveltebb műsora az Életképek, melyben egy mártélyit hívunk meg, aki elbeszéli az életét. Érdekes, hogy a következő vendéget neki kell kijelölnie – folytatta a stúdióvezető.

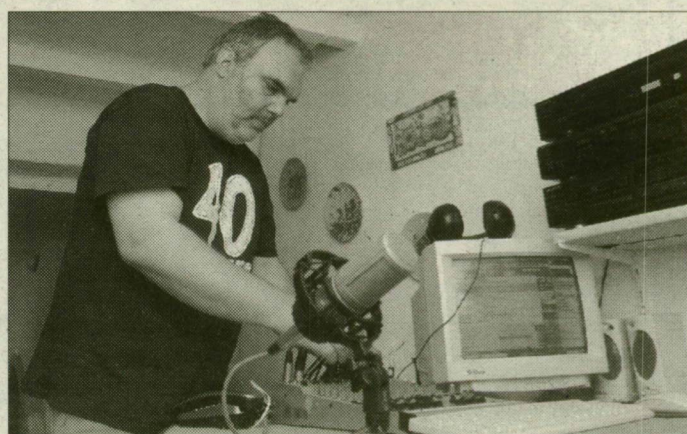
A rádió teljesen nonprofit, így nem egyszerű a fenntartása. A lelkes stáb nemcsak rádiózik, hanem dokumentumfilmeket is készít. Ennek a bevételeiből tartják el a Szóbeszédet.

– Mivel vajdasági vagyok, túlnyomórészt a délszláv háború borzalmairól, valamint utó-

életéről, hatásairól készítettünk, illetve készítünk filmeket – halljuk Csernai Árpádtól.

Elsőként a boszniai Prijedorban jártak, ahonnan szerbek elűldözték a nem szerbeket, összesen mintegy három ezer ember tűnt el. A kistelepiülésen feltártak egy tömegsírt, ahonnan hatvan csontváz került elő. Ezenkívül forgattak egy másik filmet, mely egy újságíróról szól, aki kereste a háborúban eltűnt testvérét, akinek végül holttestére édesanyjuk bukkant rá. De készült egy olyan anyaguk is, mely a béke Nobel-díjas Nusreta Sivac életét mutatja be.

A határon túl több televízió-csatorna sugározta már ezeket a filmeket, több szemlén is sikereket értek el. Ezek bevételeiből fejlesztik a Szóbeszéd stúdióját.

K. T. Csernai Árpád munka közben a stúdióban

Fotó: Tésik Attila